

Hoge Raad ECLI:NL:HR:2017:274
17 februari 2017

LEIDT EEN BEROEPSFOUT ALTIJD TOT SCHADEVERGOEDING?

Een beroepsfout leidt niet altijd tot een schadevergoedingsplicht van de beroepsbeoefenaar. Een belangrijke schakel vormt het causaal verband tussen de gemaakte fout en de geleden schade. De Hoge Raad corrigeert in deze zaak het hof die over het ontbreken van het causaal verband wat al te gemakkelijk oordeelde. De casus was als volgt.

X bewoont een woonboerderij. In hetzelfde dorp staat even verderop een andere woonboerderij te koop. X besluit om deze rietgedekte woonboerderij medio 2005 eveneens te kopen. Ten behoeve van de benodigde verzekeringen wendt X zich tot zijn tussenpersoon. De tussenpersoon gaat daarop (te?) voortvarend te werk en vraagt voor de woonboerderij een opstalverzekering aan bij de Noordhollandsche van 1816 (NH). Op het elektronische aanvraagformulier beantwoordt de tussenpersoon zonder medeweten van X de vraag of de woonboerderij door X zelf zal worden bewoond met 'JA'. De verzekeringsovereenkomst komt tot stand en de tussenpersoon verstrekt aan X het van NH ontvangen polisblad en de polisvoorwaarden. X is nimmer zelf in de woonboerderij gaan wonen. De woonboerderij werd door X aan een derde partij verhuurd. X noch diens tussenpersoon stelt NH hiervan op de hoogte. Op een kwade dag in 2010 brandt de woonboerderij volledig uit. Uit het onderzoek dat NH na de brand liet verrichten, volgde onder meer dat restanten van hennepplanten werden aangetroffen en diverse voorschakelapparaten, afzuigventilatoren en assimilatielampen. Ook bleken de zegels van de hoofdzeringskast verbroken en waren er twee illegale aftakkingen gemaakt. Er was kortom een illegale hennepkwekerij in de woonboerderij aanwezig.

Tussen partijen is niet in geschil dat er in de woonboerderij een illegale hennepkwekerij was gevestigd én dat de brand hierdoor zeer waarschijnlijk is ontstaan. NH besluit als gevolg hiervan dekking onder de polis te weigeren; NH verwijt X dat hij bij het aangaan van de verzekering een verkeerde opgave heeft gedaan. Ook wordt X door NH tegenovergenomen dat hij zijn mededelingsplicht over risicoverzwarende omstandigheden heeft geschonden.

X besluit zijn pijlen niet (langer) te richten op NH, maar hij wendt zich tot zijn tussenpersoon. Volgens X heeft de tussenpersoon zijn zorgplicht jegens hem geschonden door het verkeerd invullen van de elektronische vragenlijst bij het aangaan van de verzekering. Ook had de tussenpersoon maatregelen

moeten nemen ten aanzien van de naleving van de mededelingsplicht over de risicoverzwarende omstandigheden. Van de zijde van de tussenpersoon worden deze aantijgingen eigenlijk niet ontkend. Maar de tussenpersoon speelt de kaart van het ontbreken van causaal verband: zelfs al had ik het een en ander wél juist gedaan, dan had dat onder de streep nog steeds geen verschil gemaakt. De tussenpersoon verweert zich dus met het standpunt dat X, de gemaakte fouten weggedacht, in dezelfde financiële positie zou hebben verkeerd als thans het geval is. De tussenpersoon vindt met dit verweer gehoor bij zowel de rechtbank als het hof. Volgens het hof had NH sowieso dekking onder de polis kunnen weigeren, omdat de aanwezigheid van een hennepkwekerij tot verval van de verzekeringsdekking had geleid. Dit is namelijk een 'bestemmingswijziging' die zowel onder het oude verzekeringsrecht (artikel 293 Wetboek van Koophandel) als in de polisvoorwaarden voldoende grond waren om dekking te ontzeggen. In artikel 7 van de polisvoorwaarden is hierover bepaald:

'Verzekeringnemer is verplicht de maatschappij zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 2 maanden (tenzij verzekeringnemer van het optreden van een hier genoemde wijziging niet op de hoogte was en bewijst dat hij dat redelijkerwijs ook niet kon zijn) na het intreden van de risicowijziging, schriftelijk in kennis te stellen van (...) wijziging van bestemming, waaronder mede wordt verstaan het aan derden, al dan niet op grond van een huurovereenkomst, in gebruik geven van het woonhuis (...).'

Het hof toetst dus – kort gesteld – aan zowel de wettelijke regeling als aan de in de polisvoorwaarden opgenomen regeling over de

bestemmingswijziging. Het hof komt daarmee tot het oordeel dat NH terecht dekking onder de polis had kunnen weigeren. Causaal verband tussen de fout en de schade ontbreekt daardoor. Volgens het hof zou X ook bij een 'onberispelijke nakoming' door de tussenpersoon dezelfde schade hebben geleden.

X gaat van het arrest van het hof in cassatie. Volgens de Hoge Raad had het hof het standpunt van X uitsluitend mogen toetsen aan artikel 7 van de polisvoorwaarden en niet ook aan het (strengere) artikel 293 van het Wetboek van Koophandel. Dat artikel is namelijk van regelend recht en daarvan mag dus in de polisvoorwaarden worden afgeweken. In artikel 7 van de polisvoorwaarden staat een voor de verzekeringnemer gunstige bepaling, die er op neer komt dat aan de sanctie van verval van dekking kan worden ontkomen als X bewijst dat hij ten aanzien van de hennepkwekerij 'van niets wist'. Als het hof de inhoud van artikel 7 van de polisvoorwaarden juist zou hebben toegepast, dan had X in de gelegenheid gesteld moeten worden om daarvan bewijs te leveren. Anders gezegd: het hof had beter moeten onderzoeken of X inderdaad niets wist van een hennepkwekerij in de woonboerderij.

De Hoge Raad verwijst de zaak terug naar een ander hof. Dat hof zal moeten onderzoeken wat X nu wel en niet wist van de hennepkwekerij in de woonboerderij. X is dus voorlopig in het gelijk gesteld door de Hoge Raad. Afgewacht zal moeten worden of het opvolgende hof te zijner tijd zal oordelen of X inderdaad geen weet had van de hennepkwekerij.

Mr. C. (Coen) Fledderus
De auteur is advocaat bij Polis Advocaten te Den Haag.